

1. Algemeen

1.1 De Doelgroep

Stamhuys is een zorginstelling in de vorm van een gezinshuis, gelegen in het Brabantse dorpje Loon op Zand. Naast het basis gezin bestaande uit vader, moeder en twee kinderen is er maximaal plaats voor 7 extra bewoners.

Stamhuys is gestart als gezinshuis voor jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, maar gedurende 2019 zijn er naast de vijf bewoners met een WLZ-indicatie twee kinderen uit jeugdzorg komen wonen. Deze verandering is zowel extern als intern ontstaan doordat er steeds vaker de vraag vanuit jeugdzorg organisaties kwam of er een plaatsje vrij was voor een uithuisgeplaatst kind, anderzijds door de behoefte en interesse vanuit gezinsouders die ligt bij ontwikkeling, stimuleren en vooruitgaan. Tel daarbij op dat een “ouderwets” groot gezin bestaat uit leden in diverse leeftijdscategorieën en gezinsouders liepen tegen de feiten aan “hadden we deze bewoner maar 10 jaar eerder in huis gehad”. De huidige samenstelling en combinatie is een logisch feit.

Anno 2019 vormt Stamhuys een gezinshuis voor jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, met WLZ-indicatie en uithuisgeplaatste kinderen.

Kanttekening daarbij is dat we zijn gestart met zowel vrijwillige als gedwongen uithuisplaatsing, maar ons nu richten op gedwongen uithuisplaatsingen, waarbij sprake is van langdurig perspectief tot wonen binnen de zorginstelling.

1.2 Aanpak kwaliteitsrapport

Dit kwaliteitsrapport is in eerste instantie tot stand gekomen door kritisch naar het afgelopen jaar en de toekomst te kijken: wat ging er goed, waar zien we mogelijkheden, maar vooral ook waar ontdekken we knelpunten en wat zou beter kunnen. Dit door als gezinsouders en vennoten samen naar de geleverde zorg te kijken en de ontwikkelingen die we als gezinshuis doormaken.

Daarnaast zijn bewoners en ouders c.q. verwanten bij de samenstelling betrokken door het invullen van Bewoners Tevredenheid Onderzoeken en Vragenlijsten Voor Ouders/verwanten. Samen met bewoners en ouders zijn ondersteuningsplannen opgesteld en vanuit de hulpvragen die hierin beschreven staan wordt een lijn uitgezet voor het komende jaar. Dit zowel op individueel gebied maar ook bewoner-overstijgend, op groepsniveau.

1.3 Externe visitatie

De ontwikkelingen die we als jonge zorginstelling door hebben gemaakt zijn vorig jaar gestart met het transparant maken van de organisatie naar de buitenwereld: hoe leveren wij onze zorg en hoe krijgen we “ogen naar binnen”. Dit is gedaan door direct bij de start een Raad van Advies op te zetten en nauw samen te werken met bijvoorbeeld dagbesteding, maar ook de huisarts en andere zorgverleners.

Daarna hebben we ons vooral gericht op het neerzetten van een sterke, nog professionelere organisatie die staat in het wereldje van zorginstellingen. We hebben ons ontwikkeld tot een gecombineerd gezinshuis met zowel WLZ-bewoners als een

Jeugdzorg instelling, iets wat vrij ongebruikelijk is, maar in ons geval zeer goed blijkt te werken.

Externe visitatie is er vooral in gelegen door ons te committeren aan het keurmerk voor Gezinshuizen van de Rudolph Stichting; een proces wat in 2019 in gang is gezet. Graag hadden we het keurmerk in 2019 afgerond en vanuit deze stichting een externe visitatie gehad, maar doordat we ons tevens zijn gaan richten op de jeugdzorg is dit een leer- en ontwikkelingsproces wat meer tijd in beslag neemt. (Er is bijvoorbeeld scholing van medewerkers nodig om zich SKJ te kunnen registreren.)

We zijn voorjaar 2019 op bezoek geweest bij Zorgboerderij Vlist op aanraden van het zorgkantoor, wat een leerzame ervaring was en het is sowieso interessant eens te kijken "hoe anderen het doen". Daarnaast komen we regelmatig op de diverse dagbestedingslocaties van onze bewoners, hebben daar planbesprekingen en nodigen we hen uit om eens bij ons te komen kijken.

Op onder andere het ROC Tilburg verzorgen we regelmatig een presentatie over Stamhuys om studenten met deze andere manier van zorg verlenen kennis te laten maken waarbij ruimte is voor discussie en het stellen van kritische vragen, want de meeste BBL-leerlingen werken bij de grotere organisaties en kennen het fenomeen gezinshuizen niet. Tijd voor ons om daar verandering in te brengen.

Tot slot werken we met een vaste orthopedagoog (K2O) waar minimaal eenmaal per maand overleg over de bewoners mee is en zij heeft een ruime ervaring en kennis van diverse gezinshuizen. Vanuit jeugdzorg is er veel contact met voogden van de jeugdige bewoners.

2. De kwaliteit van het zorgproces rondom de individuele bewoner

Iedere bewoner van Stamhuys krijgt een persoonlijk begeleider toegewezen die de verantwoording draagt voor de geleverde zorg. Deze pb'er zorgt dat er regelmatig overleg is met familie/voogden of andere belanghebbenden, zorgt voor een actueel zorgplan en draagt zorg voor de uitvoering/begeleiding van de hulpvragen. Deze hulpvragen komen naar voren door gesprekken en het invullen van het Bewoners Tevredenheids Onderzoek en de Vragenlijst voor Verwanten.

Stamhuys is een kleine organisatie waarin naast de twee gezinshuisouders, slechts 1 andere medewerker werkzaam is in de begeleiding van onze bewoners. Dit zorgt ervoor dat we veel direct contact en overleg met elkaar hebben en iedereen op de hoogte is wat er bij de diverse bewoners speelt, wat hulpvragen zijn en er veelvuldig contact is met familieleden of vertegenwoordigers. Er wordt heel persoonsgericht gewerkt en er volgt een nauwkeurige afstemming op de hulpvragen. Er is sprake van intensieve zorg en begeleiding waarbij gekeken wordt naar mogelijkheden voor het individu, maar ook de groep als geheel, waardoor we ons als totaal gezin blijven ontwikkelen. Niemand staat stil, er wordt in de ondersteuning afgeweken van de geijkte paden indien we daar mogelijkheden zien en er wordt "out of the box" gedacht.

Ook het contact met familieleden of vertegenwoordigers is direct en informeel en we houden elkaar nauwkeurig op de hoogte van ontwikkelingen, problemen, maar zeker ook leuke wetenswaardigheden. Vooral binnen jeugdzorg wordt het netwerk intensief bij

het reilen en zeilen betrokken wat bij deze vorm van zorg leveren noodzakelijk is door bijvoorbeeld goed afgestemde bezoeken en het belang van regie houden waar mogelijk.

Tot slot wordt van iedere bewoner een gezondheidsrisico inventaris gemaakt waarin een algemeen beeld wordt geschetst van de gezondheid van de bewoner, eventuele aandoeningen, medicatie, risico's met betrekking tot het lichamelijk welzijn en wat er in de toekomst verwacht kan worden. Door middel van een gezond voedings- en sportbeleid proberen we de gezondheid van onze bewoners in ieder geval intact te laten, maar het streven is dit te verbeteren.

3. De ruimte voor eigen regie

Regie over je eigen leven wil niet zeggen dat je alles kan doen en laten zoals je zelf denkt dat dit het beste is. We hebben binnen Stamhuys bewoners met een verstandelijke beperking en daarnaast jonge kinderen uit jeugdzorg, waarbij voor beide doelgroepen geldt dat het goed is om zo zelfstandig mogelijk te functioneren maar er soms zaken overgenomen moeten. Enerzijds omdat het misschien (nog) niet haalbaar is om het zelf te doen, anderzijds omdat er onveilige situaties kunnen ontstaan of de bewoner de gevolgen van zijn handelingen niet kan overzien en voor een verkeerde beslissing kiest. Voor begeleiding de taak om samen met bewoner en eventuele vertegenwoordigers te kijken waar eigen regie haalbaar is en waar we deze moeten inperken. Bij dit evenwicht speelt de vaste orthopedagoog een belangrijke functie en overlegpartner.

Naast de regie over het eigen leven moet bij het wonen in een gezinshuis ook gekeken worden naar de groep als geheel: soms moet er een weloverwogen keuze gemaakt worden tussen het belang van de individuele bewoner en die van de groep, wat voor de een goed is kan voor de ander juist tegenwerken en waar kies je dan voor. Transparantie in de keuze, een goede dialoog zijn hierbij mooie instrumenten om zaken te verduidelijken en uit te dragen en zorgt meestal voor voldoende begrip bij zowel het individu, diens verwanten/vertegenwoordiger als de groep in zijn geheel. Maandelijks wordt er met de oudere bewoners een georganiseerd bewonersoverleg gehouden, waarbij gespreksonderwerpen zowel door de bewoners als begeleiding ingebracht kunnen worden. Er wordt samen gekeken naar bijvoorbeeld oplossingen voor problemen, maar ook samen van gedachte gewisseld over omgangsnormen, uitstapjes die we willen gaan doen, enz.

Tot slot moet het basisgezin niet vergeten worden, want als je 24 uur per dag, 7 dagen per week je huis en haard deelt met andere bewoners met allemaal hun eigen mogelijkheden en belemmeringen moet je jezelf niet wegcijferen. Als gezinsouder kies je voor deze manier van leven, maar daarnaast heb je ook eigen kinderen die hier niet voor gekozen hebben. Ook zij mogen niet ondergesneeuwd worden en moeten regie over hun eigen leven houden door ze te horen, te zien en er voor hen te zijn. Hier zijn wij als gezinsouders ons steeds meer van bewust en nu Stamhuys als zorginstelling op de kaart staat en er vervanging van gezinsouders mogelijk is, is het tijd om hierbij stil te staan en

af en toe privé-tijd te genereren, ook al zal het gevoelsmatig moeilijk zijn om even los te laten en afstand te nemen.

4. De ervaringen van bewoners

Uit de ingevulde vragenlijsten door zowel bewoners als verwanten/vertegenwoordigers blijkt dat iedereen dik tevreden is over de door Stamhuys met zijn begeleiders geleverde zorg. Dit geldt zowel voor de kamers van de individuele bewoners als de algemene ruimte. Stamhuys is een jonge zorginstelling waarin nog veel ontwikkelingen plaatsvinden wat ook op materieel gebied terug te zien is in bijvoorbeeld de tuin die momenteel een metamorfose ondergaat. Van een sterk verwaarloosde tuin wordt er nu een tuin gecreëerd met allerlei plekjes en elementen waar de verschillende bewoners kunnen relaxen, spelen, maar ook hobby's kunnen beoefenen. Zo is er een zwembad gemaakt, een hobbyschuur neergezet, zijn er diverse dieren, een groot terras en wordt er in samenspraak met de bewoners gekeken wat er verder nog aan wensen zijn. De voormalige garage is omgebouwd tot café waar de oudere bewoners gezellig een potje kunnen poolen, tafelvoetballen, darten, een spelletje kunnen spelen of gewoon samen wat kunnen drinken. Daarnaast is er een hobbykamer annex speelkamer gecreëerd voor de jongere kinderen zodat ze bijvoorbeeld hun legobouwwerken kunnen laten staan en hier de volgende dag mee verder kunnen spelen.

Deze gescheiden ruimtes voor de diverse leeftijdsgroepen werd zowel door de bewoners als begeleiding als wenselijk ervaren en maakt het leven in een groot gezin voor iedereen een stuk makkelijker.

Uit de verschillende vragenlijsten kwam tevens naar voren dat zowel bewoners als hun vertegenwoordigers zeer te spreken zijn over het vrijetijdsaanbod en dan met name de uitstapjes die door Stamhuys als groep ondernomen worden. Sinds 2019 zijn we begonnen in het themagericht werken, waar bijvoorbeeld uitstapjes, maar ook onderlinge gesprekken of vrijetijdsactiviteiten binnen de woning zelf aan gerelateerd worden. Het is niet zo dat er 1 onderwerp is waar we alles rondom gaan organiseren, maar diverse activiteiten worden wel zoveel mogelijk gekoppeld aan dit thema en we proberen het op die manier uit te diepen en er over te leren. Het eerste thema waar we mee gewerkt zijn was oorlog/buitensluiten; iets wat onze bewoners zelf ook regelmatig aan levende lijve ondervinden of hebben ondervonden. We zijn hiervoor naar musea geweest, naar oorlogsmonumenten, hebben presentaties gehad die erg emotioneel waren, maar mooi om samen te kunnen delen en hebben dit afgesloten met een bezoek aan de musical "Soldaat van Oranje". Een heftig thema, soms heel zwaar waarbij er tranen gevloeid hebben, maar wat je samen hebt gedeeld en waarbij je elkaar hebt kunnen ondersteunen en troosten en wat mede tot die hechte groepsvorming heeft geleid, wat Stamhuys nu is.

Ook in dit opzicht geldt dat gezinsouders de bewoners zoveel mogelijk het "normale leven" laten leiden zoals ieder ander en ze net als hun eigen kinderen meenemen op ontdekkingsstocht door het leven, ze laten zien en ervaren en proberen zich hun eigen ik te laten vinden.

Aangezien de verschillende bewoners van Stamhuys een hechte band hebben opgebouwd is het voor hen en hun naasten belangrijk om elkaar regelmatig te zien en te leren kennen, vandaar dat we een open beleid hanteren en ouders, broers, zussen, enzovoorts zeker welkom zijn. Jaarlijks organiseren we een familiedag zodat ook de verwanten elkaar leren kennen en weten over wie er gepraat wordt en wie deel uitmaakt van Stamhuys. Ook zij hebben een belangrijke plaats binnen Stamhuys en dit netwerk wordt gekoesterd en zoveel als wenselijk betrokken gehouden bij de leefwereld van onze bewoners.

5. Samenspel in zorg en ondersteuning

Stamhuys is gelegen in een klein dorp, Loon op Zand. Er is een goed contact met de huisarts, waarbij ruimte is tot brainstormen maar die ook doorverwijst indien nodig. Behandelaars voor onze bewoners worden zoveel mogelijk in en direct rondom het dorp gezocht, zoals bijvoorbeeld fysiotherapie maar ook de tandarts. Dit om dorpsgenoten al dan niet direct bij Stamhuys te betrekken, maar ook om de bewoners zelf dorpsgenoot te maken en zoveel mogelijk een beroep te kunnen doen op hun zelfstandigheid. Stamhuys is vanaf het begin een zelfstandige organisatie en daar staan we ook letterlijk voor; we willen niet gebonden zijn aan een andere organisatie wat betreft zorg of dagbesteding en zijn altijd op zoek naar de beste combinatie tussen bewoner en zorgverlener. Het liefst dichtbij huis, maar is het voor bijvoorbeeld een behandeling nodig verder weg te gaan dan doen we dit. Uitgangspunt is telkens om kritisch met elkaar (dit kan begeleiding onderling zijn, maar ook begeleiding-bewoner of begeleiding-vertegenwoordiger) af te wegen of het beter is voor de bewoner om de makkelijkste dichtstbijzijnde weg te kiezen, of dat het raadzaam is verder te kijken maar daarmee wel de kwaliteit van leven te verbeteren.

Naast deze contacten is er goed contact met de voogden van onze kinderen, met ouders, begeleiding van ouders, de scholen, gemeente, het wijkteam, enzovoorts. Dialoog en samenspraak zijn sleutelbegrippen binnen onze organisatie. Er is en wordt veel tijd geïnvesteerd om onze bewoners te integreren in de samenleving, door bijvoorbeeld met ze te gaan sporten in de plaatselijke sportschool, door ze te stimuleren bij een vereniging te gaan of een bezoek te brengen aan evenementen in het dorp of de omgeving. Je hoort erbij, je mag gezien worden, je hebt naast Stamhuys een eigen netwerk van familie, vrienden en bekenden. We maken je wereld zo groot als je aankan, maar houden haar zo veilig en klein als noodzakelijk voor je is. We laten je los wanneer het kan, houden je hand vast als je erom vraagt en stoppen je als het nodig is. Samen met jou, je familie, vrienden en ons eigen netwerk creëren we een wereld waarin jij je optimaal kan ontwikkelen en kan functioneren op jouw eigen niveau.

6. Borging van veiligheid en ondersteuning

6.1 Uitsluiting

Om de veiligheid van onze bewoners te waarborgen hanteren we een strikt aannamebeleid waarbij agressie, alcohol of drugsmisbruik en grensoverschrijdend gedrag redenen zijn tot uitsluiting van wonen binnen Stamhuys. Dit gebeurt vooraf

tijdens de screening, maar kan ook betekenen dat je Stamhuys moet verlaten mocht dit gedrag zich toch onverhoopt voordoen. Hiervoor geldt zero tolerance. Daarnaast wordt er bij nieuwe bewoners gekeken of we denken dat ze bij de groep passen, vormen ze een aanvulling en zijn ze gebaat bij het wonen in een gezinshuis of is wellicht een andere woonvorm een betere plek. Niet voor iedereen is een gezinshuis de juiste woonvorm; je moet je kunnen inleven in de ander, je moet een dusdanig sociaal emotioneel niveau hebben dat je op groepsniveau kan denken en niet alleen in de ik-vorm. Momenteel zit Stamhuys helemaal vol met bewoners waarvan we verwachten dat ze hier voor langere tijd zullen blijven, er zijn bewoners die oprecht zeggen dat ze hier nooit meer weggaan. Er is een hechte groep gevormd waarbij iedereen kan functioneren op zijn of haar niveau en waar ze elkaar accepteren en helpen indien nodig.

6.2 Veiligheid

Voor de veiligheid is een brandmeldinstallatie geplaatst, zijn er bewegingsmelders op de gangen rondom de slaapkamers en bij de poorten van het buitenterrein, zijn begeleiders bezig met onder andere BHV-trainingen en EHBO-examens. Iedere nieuwe medewerker moet naast een geschikt diploma een VOG-verklaring overleggen.

Om het keurmerk Gezinshuis te krijgen moeten vanzelfsprekend ook risico-inventarisaties gemaakt worden en aan andere protocollen worden voldaan. Het is net zoals ieder keurmerk een doorlopend proces van reflectie, evaluatie, aanpassen en weer opnieuw reflecteren en evalueren. Alert zijn en alert blijven naar jezelf, je bewoners, de eigen organisatie en maatschappelijke ontwikkelingen. Pas als je dit continu blijft doen kan je die zorg bieden die eenieder hoort te krijgen.

6.3 Medicatiebeleid

Stamhuys is erop gericht te kijken naar de vraag achter de vraag van een bewoner. Richt je niet alleen op het gedrag maar vraag je bewust af waar dit gedrag vandaan komt, waarom is dit gedrag aanwezig. Handel niet naar het gedrag, maar kijk naar de achterliggende oorzaken en probeer die op te lossen. Ook in ons medicatiebeleid komt dit sterk naar voren doordat we in samenspraak met de huisarts of andere arts steeds kritisch bekijken of de medicatie nodig is, of dat deze slechts dient ter onderdrukking van onderliggende problemen. Soms is medicatie noodzakelijk, maar vooral bij gedragsmedicatie blijkt door de juiste, vaak intensieve begeleiding waarbij je onvoorwaardelijk naast iemand staat je mooie resultaten boekt en een bewoner juist zonder deze medicatie veel meer zichzelf wordt en zichzelf leert kennen, met bijbehorende passende emoties en ontwikkelingen.

7. Betrokken en vakbekwame medewerkers

Sinds 2019 zijn er in Stamhuys naast jongvolwassen bewoners met een verstandelijke beperking ook enkele kinderen uit jeugdzorg komen wonen. Dit bracht een hele andere begeleidingsvorm met zich mee, met andere aandachtsgebieden. Toch zien we ook veel overeenkomsten tussen de jeugd en de jongvolwassenen en blijken theorieën en begeleidingsbehoeften ook vaak voor beide doelgroepen geschikt te

zijn. De leeftijdscategorieën vullen elkaar aan en de individuele bewoners versterken elkaar en kunnen iets voor elkaar betekenen. Het jaar 2019 heeft zich vooral gekenmerkt wegwijst te worden in het jeugdzorglandschap en te starten met het behalen van het Gezinshuiskeurmerk. Daar kwam bij dat minimaal een van de gezinshuisouders zich SKJ moest registreren, wat gedaan is via een EVC-traject. Voor beide gezinshuisouders is het een leerzaam jaar geweest, waarbij we onszelf als instrument in de begeleiding en het bieden van zorg nog beter hebben leren kennen en zowel onze sterke als zwakkere kanten onder ogen hebben gezien. Het bieden van zorg doe je niet volgens een vast patroon met een machine of werktuig, nee het instrument ben jezelf en daar moet je het mee doen. Jezelf kennen is hierbij heel belangrijk en daar moet in geïnvesteerd worden, wat kan door het volgen van cursussen of scholing, maar door ook bij jezelf stil te staan en aandacht aan jezelf te geven. Als gezinshuisouder werk je dag en nacht, 7 dagen per week en dat houdt je lang vol, maar soms moet je ook rust pakken. Die tijd is nu gekomen, wat mogelijk is geworden door onder andere het aannemen van een medewerker die een stukje van de zorg en taken overneemt.

Komend jaar zullen we ons nog verder scholen en inzetten op het ontwikkelen van onze eigen kwaliteiten zodat we kwalitatief nog betere zorg kunnen bieden voor onze verschillende doelgroepen.

Conclusie en samenvatting

Stamhuys heeft in 2019 de ontwikkeling doorgemaakt van een zorginstelling voor jongvolwassenen met een verstandelijke beperking naar een gezinshuis voor zowel kinderen uit jeugdzorg als jongvolwassenen met een verstandelijke beperking. Samen vormen we een groot gezin, waarbij de verschillende leeftijden en mogelijkheden elkaar aanvullen en de diverse bewoners elkaar positief steunen en ondersteunen. Er is een hechte stabiele groep ontstaan, waar we oprecht trots op zijn.

Deze ontwikkeling heeft veel van de medewerkers gevraagd; scholing, een andere manier van begeleiden maar ook nog meer naar jezelf kijken en reflecteren op jezelf als instrument tot het verlenen van zorg. Een mooie ontwikkeling waar we in 2020 mee door zullen gaan door nog meer te investeren in onszelf op het gebied van bijvoorbeeld scholing en kennisvergaring maar ook tijd voor jezelf en het basisgezin nemen. Daarnaast moet in 2020 het Keurmerk voor Gezinshuizen een feit worden. Tot slot gaan we verder met thematisch gericht werken en gaan we dit uitbouwen tot ontwikkelingsmodules voor onze bewoners. Nog meer zullen we ons proberen te onderscheiden als zorginstelling in het leveren van kwalitatief hoogstaande zorg op gezinsniveau binnen zorglandschap wat we gaan proberen over te dragen aan anderen. We trachten zorgmedewerkers te enthousiasmeren voor ons concept zodat er meerdere gezinshuizen als Stamhuys ontstaan en we niet meer “Nee” moeten zeggen als we gebeld worden of er nog een plaatsje vrij is. Jeugdzorg en jongvolwassenen met een verstandelijke beperking kunnen heel goed samen en vullen elkaar aan als aan de juiste voorwaarden wordt voldaan, dat heeft Stamhuys het afgelopen jaar ondervonden en zullen ze komend jaar ook aan anderen laten zien.